

Kansikuva: Käräjäkoski vuodenvaihteessa. Kuva: Sakari Savolainen.
Facebook: <https://www.facebook.com/rsly/>
Verkkosivusto: <https://www.sll.fi/riihimaki/>

Riihimäen seudun luonnonsuojeluyhdistys

Kaartokatu 27 A, 11100 RIIHIMÄKI
 heinosen.harri (at) gmail.com
<https://www.sll.fi/riihimaki/>
 040-759 9908

- **Harri Heinonen (puheenjohtaja ja jäsenrekisterin ylläpito)**
 Puh. 040 7599908, heinosen.harri(at) gmail.com
- **Sakari Savolainen (varapuheenjohtaja)**
 Puh. 0405551611, sakarisakkesavolainen (at) gmail.com
- **Mikko Kalliokoski (retkivastaava, sihteeri)**
 Puh. 040 689 6584, mikko (at) 3dpatina.fi
- **Hannele Rajamäki (taloudenhoitaja)**
 Puh. 0500 440 999, hannelerajamaki (at) outlook.com
- **Sanna Salomaa (viestintävastaava)**
 Puh. 0400 899 727, sansalomaa (at) outlook.com

HALLITUS 2020

Varsinaiset jäsenet:

Harri Heinonen (puheenjohtaja)
 Sakari Savolainen (varapj)
 Sanna Salomaa
 (viestintävastaava ja
 jäsenrekisterin ylläpito)
 Mikko Kalliokoski (retkivastaava)
 Hannele Rajamäki
 (taloudenhoitaja)
 Cristian Laevuo
 Tarja Heikkonen

Varajäsenet:

Anne Laine
 Martti Rajamäki

Puheenjohtajan palsta

Arvoisat Luonnon Ystävät

Yhden koronavuoden kokemuksella olemme siirtymässä kohti uutta, pandemiarajoitusten värittämää toimintavuotta. Viime vuoden toimintaa jouduttiin karsimaan rajusti. Toivottavasti tänä vuonna saamme järjestettyä enemmän tilaisuuksia, toiminnan puute alkaa näkyä jäsenmäärän laskuna.

Muutama merkittävä tapahtuma kuitenkin ajoittui viime vuodelle. Riihimäen lähiympäristöön syntyi uusia yksityisiä suojelualueita. Paalijoen kanjoniin perustetulle suojelualueelle yhdistys järjesti pyöräretken. Vapaaehtoinen suojele onkin toivottavasti ilmiö, joka helpottaa metsien

tilannetta liikahakkuiden vaivaamassa Kanta-Hämeessä.

Toinen merkilläpantava tapahtuma oli Riihimäen kaupungin ensimmäinen jatkuvan kasvatuksen hakkuu talousmetsissään. Jatkuvan kasvatuksen kokeilu sai alkunsa yhdistyksen liikkeelle panemasta avohakkuuttoman metsänhoidon valtuustoaloitteesta muutaman vuoden takaa. Tänä vuonna on jo tehty toinen jatkuvan hakkuun koekuvio, ja kokemukset sekä metsätaloudellisesti että virkistyksellisesti ovat lupaavia. Toivottavasti jatkoa seuraa. Tosin jatkuva kasvatuskaan ei automaattisesti takaa luonnonsuojelun kannalta oleellisia asioita, kuten monimuotoisuutta, mutta on se aina hakkuuaukkoa parempi vaihtoehto.

Kevään koittaessa pyrimme aktivoitumaan retkitoiminnalla jossain muodossa. Ainakin yliön telttaretki Riihimäeltä Usmiin on suunnitteilla. Myös suosittuja torstaikävelyitä jatketaan rajoitusten mukaan. Erämessut siirrettiin viime vuodelta tälle vuodelle, ajankohta on näillä näkymin elokuu. Sinne pystytetään perinteinen Luonnonsuojeluyhdistyksen osasto. Vaikka pandemia rajoittaa monenlaisia aktiviteetteja, luonto jatkaa omaa elämäänsä ja tarvitsee taas ehkä enemmän suojelutoimintoja kuin ennen. Monenlainen taloudellinen toimeliaisuus uhkaa Riihimäen vähäiä luontoarvoja. Tänä vuonna keskitytään Suomen Luonnonsuojeluliiton teeman mukaan pienvesistöjen tilanteeseen. Riihimäki sijaitsee Kokemäenjoen ja Vantaan Vesistöjen vedenjakajalla. Tähän asti ollaan keskitytty Vantaan tilanteeseen, jossa ollaankin saatu hyviä tuloksia. Jatkossa suunnataan katsetta myös pohjoiseen, Sammaliston turvealueiden läpi virtaaviin Kokemäenjoen latvavesiin.

Luonnonsuojeluyhdistys seuraa paikallisia hankkeita ja pyrkii varmistamaan, että luontoasiat pysyvät mukana päätöksenteossa. Seuratkaa Facebook-sivujamme, tiedotamme toiminnastamme pääasiassa siellä. Vuosikokous järjestetään tänä vuonna etänä, siitä tarkempaa tietoa tässä jäsenkirjeessä.

Oikein hyvää kunnollisen lumitalven jälkeistä kevättä, kuunnellaan mitä kevätluonto kuiskailee!

Terveisin *Harri Heinonen*, puheenjohtaja, *RSLY*

RIIHIMÄEN SEUDUN LUONNONSUOJELUYHDISTYS RY

Toimintakertomus vuodelta 2020

Yleistä Vuonna 2020 yhdistyksessä ja koko Luonnonsuojeluliitossa teemana oli pienvesien suojelu. Pandemia muutti kuitenkin suunnitelmia, eikä mitään käytännön tason tapahtumia toteutettu. Pienvedet piti olla teemana myös Erämessuilla, mutta ne siirrettiin vuodelle 2021.

Yhdistys jatkoi aktiivisesti yhteistyötä kaupungin ympäristö- ja metsänhoitoyksiköiden kanssa suunnitellen muun muassa ensimmäisiä metsän jatkuvan kasvatuksen kohteita. Ensimmäiset jatkuvan kasvatuksen hakkuut kaupungin metsissä toteutettiin Taipaleessa loppuvuonna.

Vuonna 2020 yhdistyksen toimintaan kuuluivat myös mm. perinteinen koululaisten linturalli, joka ehdittiin pitää ennen koronan puhkeamista. Lisäksi ehdittiin toteuttaa kirjastojen Luonto lainassa –viikot, jossa pidettiin kirjanurkkausta. Pari torstaikävelyä pystyttiin toteuttamaan rajoitusten puitteissa.

Yhdistys osallistui aiempien vuosien tapaan Suomen Luonnonsuojeluliiton ja sen Uudenmaan piirin toimintaan. Yhdistys on edustettuna piirin hallituksessa.

Yhteistoimintaa oli mm. Riihimäki-seuran, Peltosaari-seuran, BirdLife Kanta-Hämeen, Riihimäen kaupungin viranomaisten, muiden luonnonsuojeluyhdistysten, Valion eettisen toimikunnan sekä Fortumin yhteistyöraadissa.

Jäsenistö Jäsenmäärä oli pudonnut koronavuonna alle 160 henkilöön. Jäsenmaksu oli varsinaiselle jäsenelle 35 e ja opiskelijajäsenelle 28 e. Jäsenkirjettä ei lähetetty, ja vuosikokous pidettiin ulkotapahtumana ilman avointa osuutta.

Hallinto Sääntömääräinen vuosikokous siirrettiin koronan vuoksi syksyyn ja se pidettiin ulkotapahtumana Kiskon majan laavulla. Hallitus piti yhteensä seitsemän kokousta. Puheenjohtajana toimi vuosikokouksesta 2020 lähtien Harri Heinonen, varapuheenjohtajana Sakke Savolainen, sihteerinä Mikko Kalliokoski ja taloudenhoitajana Hannele Rajamäki. Viestintävastaavaksi valittiin Sanna Salomaa ja retkivastaavaksi Mikko Kalliokoski. Muut hallituksen jäsenet olivat Tarja Heikkonen ja Cristian Laevuo, varajäseninä Anne Laine ja Martti Rajamäki. Toiminnantarkastajana oli Paula Suoja ja varatoiminnantarkastajana Marja Lukkaroinen.

Yhdistyksellä oli vuokralla kaupungilta Voimalasta pieni varastohuone, johon sisältyy käyttöoikeus Voimalan neuvotteluhuoneeseen. Neuvottelutilaa pystyy käyttämään esimerkiksi vuosikokouksissa.

Yhdistys otti osaa SLL:n Uudenmaan piirin kokouksiin. Yhdistyksen hallituksen jäsen Tarja Heikkonen oli SLL:n liittovaltuuston jäsen ja vuonna 2020 hän toimi liittovaltuuston varapuheenjohtajana. Lisäksi Heikkonen toimi luontokasvatusvaliokunnan varapuheenjohtajana sekä liiton viestintävaliokunnan jäsenenä. Harri Heinonen jatkoi 2020 Uudenmaan luonnonsuojelupiirin hallituksen varsinaisenä jäsenenä. Harri valittiin piirin syyskokouksessa hallituksen varsinaiseksi jäseneksi vuodelle 2021.

Tiedotus Järjestetyistä tilaisuuksista ja tapahtumista ilmoitettiin paikallislehdissä (joko lehti-ilmoituksin, yhdistyspalstalla tai lehden

kotisivujen tapahtumakalenterissa), Luonnonsuojelija-lehdessä, SLL:n tapahtumakalenterissa, yhdistyksen kotisivuilla ja Facebook-sivuilla. Yhdistyksen kotisivun osoite on <https://www.sll.fi/riihimaki>. Sivuston sisällöstä vastasi Sanna Salomaa ja Harri Heinonen. Vanha sivuston ylläpitosopimus Radicenterin kanssa sanottiin irti.

Linturalli Yhdistys järjesti Kanta-Hämeen Lintutieteellisen yhdistyksen (= BirdLife Kanta-Hämeen) kanssa perinteisen koululaisten linturallin neljännen kerran. RSLY:stä mukana järjestelyissä oli Cristian Laevuo.

Yhteistyö kaupungin metsien jatkuva kasvatus -projektissa Kaupunki on päättänyt testata talousmetsissään jatkuvan kasvatuksen menetelmää luonnonsuojeluyhdistyksen aloitteesta tehdyn valtuustoaloitteen pohjalta. Kaupunki toteutti ensimmäisen jatkuvan kasvun kokeilukuvion Taipaleessa. Yhdistys pääsi lausumaan hakkuiden toteuttamistavasta ja seurailee tilannetta.

Luontokerho Luontokerho on ollut vuoden tauolla.

Kosteikkotyöryhmä Sakke savolainen toimi yhdistyksen edustajana kosteikkotyöryhmässä. Sammalistsnuolle kehitellään luontopolkua ja parannellaan saavutettavuutta.

Lausunnot, aloitteet ja kannanotot Ei lausuntoja.

Retket ja muu toiminta – Torstaikävelyt

- 24.6. polkupyöräretki Paalijoen kanjonille, vetäjä Mikko Kalliokoski, 8 osallistujaa
- 10.9. klo 17.30 sieniretki, Vahteristo, vetäjä Mikko Kalliokoski, 5 osallistujaa
- 11.12. Hiljaisuusretki, Hatlammin mäki, vetäjä Sanna Salomaa, 3 osallistujaa.

Yleisötilaisuudet Pandemiarajoituksista johtuen yleisötilaisuuksia ei pystytty järjestämään edellä mainittujen retkien lisäksi.

Seminaarit, työryhmät, kerhot yms.

- Fortumin (ent. Ekokem) yhteistyöraati (Anne Laine)
- Valion eettinen neuvottelukunta (Anne Laine)
- Sammaliston kosteikkotyöryhmä (Sakke Savolainen)
- Tarja Heikkonen toimi SLL:n liittovaltuuston varsinaisena jäsenenä
- Harri Heinonen toimi SLL:n Uudenmaan piirin hallituksen varajäsenenä

Huomioita uhanalaisen lajiston säilyttämisestä: kaupunkiniityt ja varpunen – Martti Rajamäki

Kaupunkiniityt Syksyllä 2020 kuljeskelin Riihimäellä Raviradalla ja tein perin mielenkiintoisen havainnon. Joka puolella oli nuijakkaita ja maakieliä. Nuijakkaita ja maakielet yhdessä rusokkaiden ja helovahakkaiden kanssa kuuluvat lajeihin, joita käytetään niittyjen arvojen luokitteluun. Suomessa luokittelua ei vielä juuri käytetä tosin, mutta joka tapauksessa nämä sienet kertovat alueesta paljon. Maailman mittakaavassa melko luonnontilaiset ruohostomaat ovat uhanalaisia. Syynä on maatalouden muutokset, alueiden umpeutuminen, ilman tyyppipäästöt. Tietyillä alueilla kuten kaupungeissa ja niiden laitamilla

rakentaminen lisää uhkaa niittysienille. Suurin osa niityistä on luokiteltu äärimmäisen uhanalaisiksi.

Keskitin huomioni yhä paremmin syksyn käydessä kohti loppua näihin mielenkiintoisiin niittyjen sieniin. Ryhmiin kuuluvia lajien edustajia kasvoi monin paikoin lähellä keskustaa. Useita havaintoja näistä lajeista tuli Kappelikirkon tuntumasta, Raviradalta, Riutan alueelta sekä Hirsimäestä teiden reunoilta ja pihaniityiltä. Lajiston tarkempi määrittystyö on yhä kesken, mutta alustavasti Riihimäen Raviradan niitty on näistä alueista arvokkain. Syynä tähän lienee alueen pitkä jatkumo, eli alue on pysynyt avoimena ja niittymäisenä jo hyvin pitkään. Yksi tärkeimmistä asioista niittysienille on alueen säilyminen kauan samanlaisena ja avoimena, kuten metsissäkin niityillä alueen historia selittää paljon. Todella vähän on tietoa, että miten pitkään alueiden pitää säilyä avoimena tai tietoa siitä, että voiko olla jotain lajeja, joiden tulee ilmestyä ensin ja sen jälkeen voivat ilmestyä vasta muut lajit.

On melko selvää, että maaseudulla olevien niittyjen umpeutuminen voi johtaa siihen, että kaupungeissa ja kaupunkien liepeillä sijaitsevat niityt ovat entistä arvokkaampia sienilajistolle. Sienille koneellinenkin alueen leikkaaminen toimii, toki riskinä on ititöemien tuhoutuminen koneen vaikutuksesta. Juuri tämän takia, eli koneellisenkin leikkauksen takia kaupungeissa voi olla paljon hyviä niittyjä, ne ovat säilyneet avoimina. Riihimäellä olisi syytä selvittää kaupungeissa sijaitsevat tärkeät niityt ja ottaa ne huomioon maankäytön suunnittelussa. Lisäksi parhaita niittyjä, kuten Raviradan niityn tiettyjä osia, olisi tulevaisuudessa järkevämpi niittää käsin ja näin alueen kasvillisuuskin voisi kehittyä paremmin. Läheskään kaikilla alueilla arvokasta kasvillisuutta ei ole, vaikka alueen sienilajisto olisikin poikkeuksellisen edustava.

Yksittäinen ihminen voi ylläpitää pihansa monimuotoisuutta antamalla tilaa sammaleelle. Sammalet sitovat todelle hyvin kosteutta, mikä on tärkeää niityillä kasvaville sienille. Lisäksi pihaa kannatta hoitaa luonnonmukaisesti eli antaa luonnonkasvien kasvaa pihalla, esimerkiksi huopakeltanoa esiintyy usein niittysienten rinnalla. Niittysienille vähän korkeampi ruohokaan ei ole heti ahdistava, sillä usein niittysieniä löytää heinien alta. Kuvassa ovat hoikkahaarakas, maakieli ja helovahakas.

Kuvat: Martti Rajamäki.

Varpunen Toinen laji, jonka voi ottaa huomioon on varpunen. Varpunen luokitellaan erittäin uhanalaiseksi nykyisin, eli sillä on suuri vaara kadota Suomen luonnosta. Varpusen kato on alkanut Riihimäellä näkymään kunnolla kymmenen viime vuoden aikana. Omilla kävelyreiteilläni varpusen kanta on mahdollisesti vähentynyt peräti 80 %. Riihimäellä tiedossani on enää alinvoimaisen oloisia, eli useamman kuin kahden parin kantoja olemassa Mattilan, Hirsimäen, Sammaliston, sekä Rautatieaseman läheisyydessä Peltosaaressa Rautatiepuistossa. Monilla alueilla

maaseudulla laji on jo hävinnyt. Toki varpunen voi liikkua kaksisataakin kilometriä, mutta käsittääkseni varpuskannat ovat usein hyvin paikallisia, tai ainakin niitä on paikallisina pidetty.

Varpusen voi kaupunkisuunnittelussa ottaa huomioon viheralueita säilyttämällä, mutta jokainen asukas voi tehdä toimia myös varpusen säilyttämiseksi. Varpuselle tärkeitä ovat orapihlaja-aidat. Orapihlaja-aitojen säilyttäminen varpuselle sopivina, eikä liian matalina ja hoidettuina, auttaa varpusta. Ainakin uskon, että paikallisesti varpunen saadaan Riihimäellä säilymään, mutta nähtäväksi jää vaikuttaako kannan katoaminen laajoilta alueilta varpusen geneettiseen perimään lisäten sukusiittoisuutta. Kaupungeissa tapahtuvilla toimilla on siis ilmeisesti hyvin iso vaikutus sekä niittysienien ja varpusen tulevaisuuteen.

Valokuvauskilpailu

Vuonna 2020 - 2021 Luonnonsuojeluliitossa painotetaan vesiluonnon suojelua unohtamatta ilmastokriisiä ja luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä. Suomen Luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri, johon myös Riihimäki, Loppi ja Hausjärvi kuuluvat, osallistuu muun muassa vesien- ja merenhoidon sekä tulvariskien hallinnan ja merialueiden suunnitteluun ja kalatalousalueiden yleiskokouksiin. Myös pienvedet, esimerkiksi lähteet ja purot, huomioidaan suojelutyössä.

Riihimäen seudun luonnonsuojeluyhdistys yhteistyössä Kamerakerho 50:n kanssa järjestää toukokuun alusta kesäkuun loppuun valokuvauskilpailun teemalla 'Meidän vetemme'. Kilpailu on kohdistettu harrastajille, kaiken tasoilla laitteilla ja taidoilla voi siis osallistua. Huomio kiinnitetään lähinnä vesiteeman esille tuontiin, paikallisuus on plussaa. Kilpailu on suunnattu seudun asukkaille (Riihimäki, Hausjärvi, Loppi)

Voit osallistua kilpailuun lähettämällä kilpailukuvasi viestinä yhdistyksen sähköpostiosoitteeseen info.rsly@gmail.com. Lisää viestiin myös kuvan nimi, yhteystietosi sekä ikäsi. Liitä kilpailukuva kommenttiin jossain yleisessä kuvaformaattissa (jpg, gif, tiff, bmp tms)

Voittaja julkaistaan Erämessuilla elokuussa ja kuvista parhaita julkaistaan yhdistyksen netti- ja facebook-sivuilla. Arvosteluraatiin kutsutaan paikallisten kamerakerhojen edustajia sekä luontoharrastajia. Voittajat palkitaan maineella, kunnialla sekä pienillä aiheeseen sopivilla palkinnoilla.

Sääntömääräinen vuosikokous

Yhdistyksen vuosikokous pidetään torstaina 29.4.2021 17:00 (**Voimala + Teams**). Tervetuloa!

Jos haluat osallistumislinkin Teams-vuosikokoukseen, pyydä se sähköpostilla osoitteesta Heinosen.harri@gmail.com

Lähetäjä:

Riihimäen seudun luonnonsuojeluyhdistys

Kaartokatu 27 A
11100 RIIHIMÄKI